

EL LLENGUATGE JUVENIL CATALÀ: UN REFUGI PER ALS BARBARISMES I ELS ESTRANGERISMES?

CONVERGÈNCIES I DIVERGÈNCIES EN L'ÚS DE PRÉSTECES EN LA VARIETAT DIAFÀSICA JUVENIL I LA SEVA REPRESENTACIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ CATALANS

1. INTRODUCCIÓ

La present comunicació se centrarà en un problema el qual és motiu de controvèrsia i de discussió en moltes llengües: la irrupció d'estrangerismes. En l'àmbit de la llengua catalana, és d'especial interès perquè durant les darreres dècades, després de la transició i arran de la situació diglòssica, s'ha hagut d'afrontar molt ràpidament i mirar de resoldre una introducció difícilment controlable d'elements estrangers.

Va ser necessari plantejar-se preguntes del tipus: Quina és la manera més adient de tractar els neologismes que ens arriben d'altres llengües? S'han d'integrar a la llengua? Quins préstecs es poden acceptar i quins no?

En l'àmbit de la llengua escrita trobem diverses respostes a aquestes preguntes, establertes pels diccionaris normatius (DIEC), els diccionaris de neologismes (cf. Termcat 2001a, Enciclopèdia Catalana 1998), els diccionaris especialitzats per a diferents àrees tècniques (cf. Termcat 2001b), publicacions sobre la neologia i els manlleus (cf. Termcat 1990, 1992, 2005) i els serveis lingüístics de diferents mitjans de comunicació (cf. Avui 1997). Aquestes propostes ajuden a sensibilitzar els usuaris sobre el problema dels préstecs en la llengua catalana; al mateix temps, però, moltes d'aquestes 'regles' només constitueixen suggeriments molt flexibles i de vegades contradictoris.

En l'àmbit de la llengua oral, en canvi, ens trobem davant un 'edifici' que encara s'ha de construir. La llengua oral és més permissiva pel que fa a la introducció de préstecs de diferents llengües, sobretot del castellà i de l'anglès, i és la part menys controlable. Això fa que sigui molt més propensa a l'entrada de formes estrangeres.

En la present contribució no parlarem, però, de les diferents formes o fases d'integració de préstecs ni de la seva acceptabilitat en el català estàndard. L'article se centra en un grup de parlants del qual se suposava i encara se suposa que utilitzen formes estrangeres amb una freqüència molt elevada i així canvien i, fins i tot, deterioren la llengua «tal com s'ha de parlar»: els

joves. És un retret el qual no només es fa als joves catalans, sinó també a la influència d'altres llengües com ara la castellana (cf. Alzugaray 1983, Riquelme 1998) o l'alemanya (cf. Ehmann 1996). Tal com diu l'autor espanyol Fernández-Sevilla, «ciertos grupos sociales están mejor dispuestos para la introducción y para la aceptación de las innovaciones; [...] las nuevas generaciones se muestran más propicias para recibir y propagar neologismos» (1982:10s).

2. LENGUATGE JUVENIL

Des del començament de la recerca en aquesta àrea de la sociolingüística fins als anys 80, o fins i tot podríem dir fins als anys 90, el llenguatge juvenil català es considerava un equivalent del 'parlar xava', un argot o un 'llenguatge de protesta d'un grup marginat'. Amb aquestes definicions es transmetia la intenció de presentar la parla de la gent jove com un mitjà d'expressió primitiu, perillós, en general: un signe de decadència de la llengua.

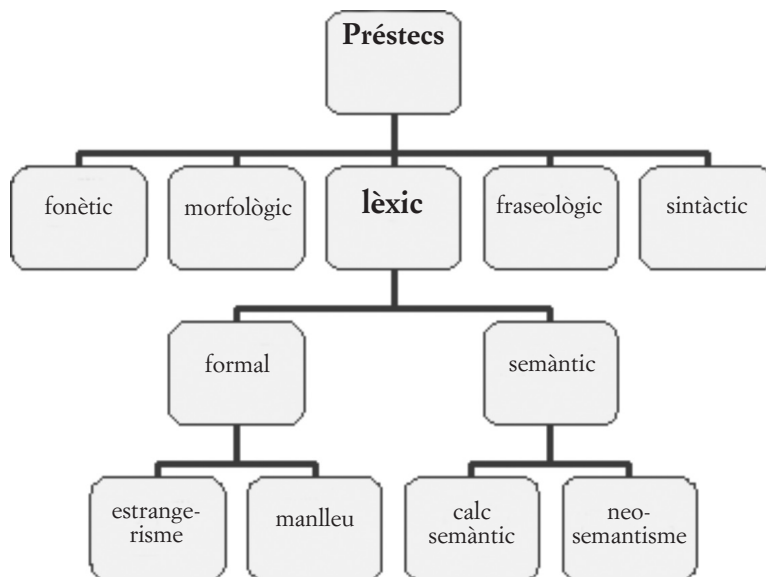
Els únics treballs existents sobre el llenguatge juvenil en català d'aquesta època consisteixen en una col·lecció de reculls lexicogràfics que presenten llistes de paraules i d'expressions que no formaven part de l'estàndard català de l'època respectiva (cf. Givael 1919; Pomares 1997). Encara avui, però amb una intensitat menys marcada, continua existent aquest tipus de recerca en l'àmbit del llenguatge juvenil, com ho documenten reculls lexicogràfics fets per cadenes de televisió catalanes o estudis universitaris (cf. De Tera 2001, Bentanachs Sanz).

En general, però, es va poder notar un canvi de perspectiva respecte al llenguatge juvenil, el qual a partir dels anys 90 comença a ser considerat un registre:

Un registre és una varietat —funcional, en aquest cas—, un conjunt global de trets, ara associats a una situació. El registre [...] es defineix com un conjunt de trets verbals i no verbals que apareix associat amb unes condicions comunicatives i situacionals d'utilització de la llengua. (Marí 1998: 52s)

Seguint aquesta definició, els llenguatges juvenils poden ser considerats variants funcionals emprades pels joves per parlar en situacions específiques de temes concrets i de caire més aviat tècnic. Aquestes variants funcionals tenen certs trets lèxics entre els quals apareix un nombre més o menys elevat de formes estrangeres.

3. TIPOLOGIA DE PRÉSTECES. DEFINICIONS

Gràfic I: Model de préstecs adaptat segons Glück 2000

Respecte a la consideració dels préstecs, la terminologia alemanya es presenta més ampla que la catalana, la qual només coneix dos termes per diferenciar les possibles entrades d'elements forasters: *manlleu* i *calc*. Per referir-nos-hi, trobem les definicions següents:

manlleu: [...] Element d'una llengua que s'incorpora a una altra llengua o un mot tècnic que passa a formar part de la llengua comuna. (*Gran Diccionari 62 de la llengua catalana* - DIC62 2000)

manlleu: [...] Element lingüístic, sobretot lèxic, que passa d'una llengua a una altra i s'hi integra. (*Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* - DIEC 1995)

manlleu (o préstec) (borrowing): Unitat lingüística pròpia d'una llengua X que s'ha integrat fonològicament, morfològicament i sintàcticament en una llengua receptora Y. Els manlleus són més o menys estables i, per tant, recurrents en la parla dels individus i de la comunitat [...] (*Diccionari de Sociolingüística* - DSL 2001)

El *calc* es defineix com veiem a continuació:

calc: [...] Forma de manlleu d'una llengua que consisteix a incorporar una expressió o un mot estranger mitjançant una traducció directa. (DIC62 2000)

calc: [...] Manlleu lèxic, sintàctic o semàntic que reflecteix l'estructura d'una forma estrangera a través d'una combinació d'elements nadius. (DIEC 1995)

calc (loan translation, semantic blend, calque): Reproducció d'elements lingüístics d'una llengua A en una llengua B, amb les modificacions pròpies d'aquesta llengua. (DSL 2001)

La diferència entre (a) *manlleu* i (b) *calc* resideix doncs en els aspectes següents, tal com ho estableix el DSL:

- (a) importació a la llengua receptora d'elements de la llengua donant
- (b) substitució, procés que no implica l'adopció de la forma fònica de la llengua donant, sinó simplement la reproducció mitjançant elements propis de la llengua receptora. (DSL 2001)

Una crítica sovint enunciada és el fet que les definicions presentades no respectin la interdependència dels dos termes; a més, sempre es fa palès que tots els autors només consideren el nivell lèxic (cf. Payrató 1984, Boix/Vila 1998), si bé els préstecs es troben en tots els nivells lingüístics.

Ben conscients d'aquesta circumstància, nosaltres ho focalitzem també en el nivell lèxic, és a dir en el vocabulari d'origen estranger, que és l'àrea on es pot notar el nombre més alt de préstecs. Això es deu al fet que el lèxic és un inventari obert, exposat a canvis continus amb una freqüència més baixa que, per exemple, els elements gramaticals. Tots els canvis que sorgeixen en la realitat extralingüística es perceben primerament en el nivell lèxic (cf. Dietrich/Geckeler 1990:102s., Bruguera 1985:15).

Podem dividir el lèxic estranger en dos subgrups segons aspectes formals i aspectes semàntics. En el primer subgrup es troben els *estrangerismes* d'una banda (o, segons les llengües d'origen, els anglicismes, castellanismes, gallicismes, etc.), que són formes que no s'assimilen a la llengua catalana. De l'altra hi ha els manlleus en el sentit més restringit, és a dir, manlleus amb una certa assimilació fonètica, gràfica, o fins i tot morfosintàctica.

És imprescindible fer l'observació que aquests dos termes (*estrangerisme* i *manlleu*) no presenten dos conceptes separables. La seva relació consisteix en el fet que marquen diferents punts d'un contínuum que va des de la citació d'un terme estranger fins a l'assimilació morfosintàctica. El contínuum aquí mencionat, el descriuen autors com Schmidt-Radefeldt (1995) i Thielemann (2002) parlant de tres o quatre fases d'integració de vocabulari estranger en una llengua receptora. Aquestes fases són les següents:

- 1) Citar el lexema estranger
- 2) Estrangerisme no adaptat
- 3) Naturalització de l'estrangerisme - integració parcial i assimilació a la fonètica, grafia del català
>chat< → >xat<
- 4) Integració completa (assimilació morfogramatical – obertura a les regles de derivació de la llengua receptora)
>chat< → >xat< → xatejar.

Respecte a la neologia en castellà, Fernández-Sevilla hi afegeix una altra fase que representa la difusió i l'acceptació del nou terme per part de la comunitat de parlants i no només per part d'un grup restringit d'usuaris.

Tornant al gràfic I, veiem que a nivell semàntic tenim els *calcs* com influències lèxiques d'una llengua A a una llengua B. Hi podem diferenciar els *calcs semàntics*, que són una imitació formal o una traducció d'un lexema de la llengua d'origen a la llengua receptora (segons les regles d'aquesta) amb la transferència del significat de la llengua d'origen.

El *neosemantisme*, en canvi, es produeix quan un lexema ja existent en la llengua receptora adquireix un nou significat pres de la llengua d'origen. Es tracta, doncs, d'una amplificació semàntica que es troba sovint en el llenguatge tècnic, com per exemple en el cas de 'ratolí' de l'anglès *mouse*, emprat en el camp de la informàtica

Com es desprèn del gràfic I, evitem fer servir un terme sovint utilitzat pels parlants catalans i els lingüistes mateixos per referir-se a formes estrangeres en el català: el *barbarisme*. Les definicions d'aquest terme varien des de «sinònim d'*estrangerisme*» (DSL, DIEC) fins a «semblant a un *calc*» (cf. Payrató 1984):

barbarisme: Forma lingüística —particularment lèxica— d'origen estranger, no assimilada i normativament rebutjada. Són abundants en la parla dels parlants de llengües minoritzades com a conseqüència de la interferència lingüística que exerceix la llengua dominant. (DSL)

barbarisme: [...] forma lèxica d'origen estranger que no es considera assimilada a la llengua pròpia. (DIEC)

Per barbarisme entenem els mots d'aspecte català, amb unes formes i una accentuació pròpies del català, però que en el fons no són més que una adaptació d'un mot estranger. Són mots que no són identificables com a forasters al primer cop d'ull (Payrató 1984: 51).

La raó per la qual no utilitzem el terme no es justifica per la incoherència de les definicions, més aviat resideix en l'explicació donada per Sinner:

[...] también constatamos algunos empleos bastante arbitrarios de términos como *barbarismo* y *vulgarismo*. (...) Cabe resaltar, sin embargo, la clara tendencia de los catalanes a emplear la palabra *barbarismo* como sinónimo de *catalanismo* (o *catalanada* [...]), muy probablemente por influencia de la práctica extendidísima en Cataluña (y en la lingüística catalana) de denominar todos los castellanismos como *barbarismo* [...] (2004:609).

Així, per la tendència esmentada més amunt, preferim utilitzar termes més neutres i amb connotacions menys pejoratives com ara *estrangerisme*, *manlleu*, *calc semàntic* i *neosemantisme*.

4. 'VEUS ESTRANGERES' EN EL LLENGUATGE JUVENIL I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ JUVENILS

El corpus en el qual es basa aquest article, el constitueixen 40 gravacions de converses amb joves, 35 gravacions de programes juvenils de la televisió catalana, articles de la premsa juvenil (25 revistes) i textos escrits per joves (revistes escolars, cartes a l'editor) (cf. Wieland 2003, Wieland 2006d).

El material ens permet situar-nos en la conflictiva posició dels mitjans de comunicació a Catalunya, els quals tenen per objectiu un públic jove i, per tant, han d'analitzar com es representa el llenguatge juvenil en els programes televisius i com reflecteix el jovent el llenguatge juvenil mediàtic en la seva parla. El lèxic que forma la part més extensa del corpus es divideix en diferents àrees temàtiques com ara la música i la moda, el temps lliure, les drogues, l'escola, els mitjans de comunicació, les relacions personals, les emocions i els valors. D'aquestes àrees, en vam escollir només dues, de les quals aportarem exemples en el present article: d'una banda els mitjans de comunicació digitals i d'una altra, les emocions i valors.

4.1. *Llenguatge tècnic*

Es, sin duda, en el lenguaje de la ciencia y de la técnica donde el neologismo tiene mayor proliferación y desarrollo, debido a las características de la civilización moderna. (...) Ello hace que algunos lingüistas lleguen a temer seriamente por la desnaturalización del idioma, dado que muchos de estos tecnicismos proceden de lenguas extranjeras, sin más que una ligera adaptación y muchas veces sin ella. (Fernández-Sevilla 1982:35)

Si considerem el llenguatge juvenil un registre, entre les àrees escollides trobem alguns exemples que es poden atribuir a un llenguatge força tècnic. Aquest és el cas de tot allò que està relacionat amb temes de 'noms per designar la Internet' o 'serveis i opcions d'Internet'. En els mitjans de comunicació per a gent jove (columna esquerra) i en les gravacions dels joves mateixos (columna dreta) apareixen els següents exemples:

PREM20

Si no tens xarxa a casa, hi ha molts locals on pots posar-te *on line*.

PREM11

el que ens interessa és promoció. Ens vam decidir per la *pàgina* *weblisten.com* perquè és una de les més potents que ven música. Aquesta *web* té 500 mil visites mensuals.

PREM22

un servei de *mailnews*

PREM17

us faciliten *links* als llocs web més significatius i útils en relació al tema

PREM5

a més dels *enllaços* a les altres pàgines web d'interés.

JOVE5

B: sobre tot el *messenger*
 K: i perquè no altres programes::
 perquè el *messenger*/
 B: perquè:: (...0,8)
 pots parlar amb els amics-

JOVE2

M: tinc algunes cançons: (...0,7)
 que sí que m'he baixat d'*Internet*/
 però des de: (...0,6)
una pàgina web que es diu rock català\
 K: mh-
 M: i són de rock català\
 la majoria\
 la majoria\

JESC20

Hi trobareu *un fòrum* i *un xat* on podreu intercanviar opinions i parlar directament (!) amb els components de la banda

JESC6

ens escriviu *un mail*

JESC7

podem rebre un *link* per entrar-hi més ràpid, m'envieu un *e-mail*, d'acord?

JESC3

Tan ampli que és el *ciberespai*

JESC3

La millor *web*, bé millor: la més còmoda, em penso que és *lyrics.com*, hi ha de tots tipus, des de música clàssica fins a heavy-metal, és una *web* dedicada a tots els públics.

JESC25

Ja tenim *güep page*, aquesta és l'adreça

A totes dues columnes destaca l'ús d'anglicismes pel fet que l'anglès és la llengua dominant en la branca de la informàtica. Es tracta de pocs anglicismes no adaptats, com *Internet*, i sobretot de manlleus fonèticament i/o gràficament adaptats (*web*, *güep*, *rallye*, *bàsquet*, *etc.*). En tot el corpus també es troben manlleus morfològicament adaptats, com per exemple *xatejar*. A més es fan constatar uns calcs semàntics, traduïts de l'anglès, com *links/enllaços* o *ciberespai*. En el cas de *pàgina* o *web*, una forma truncada de *pàgina web*, es tracta d'un neosemantisme en el qual o *pàgina* o *web* adquireixen el nou significat 'pàgina virtual a Internet'.

Els anglicismes aquí presentats són anglicismes acceptats, integrats en l'estàndard, és a dir en els diccionaris normatius i especialitzats, i es consideren

necessaris per a la creació o adaptació de nous productes i conceptes culturals. Es tracta d'una forma de neologia denominativa (cf. Fernández-Sevilla 1982:23).

4.2. *Llenguatge general*

D'altra banda, sorgeixen en el llenguatge juvenil moltes paraules que s'haurien d'atribuir a un repertori que més aviat forma part del llenguatge general. Aquest camp és molt ample, per això en vam escollir per a aquest article només el camp lèxic de les emocions i els valors, i dins d'aquest, només un complex temàtic: els adjectius i substantius qualificadors per designar persones. Hi trobem exemples com els següents:

TELE38
el rapper Eminem

PREM34
el rapper era l'hereu natural dels rebels sense causa, que és com han de ser els rebels de paper cuixé

PREM36
Ens visita, per primer cop, el prestigiós club austríac Sunshine, meca del down-tempo i del ,electrònica' cool

TELE23
D: el municipi més cool de Catalunya

PREM13
És molt happy, molt bonica

JOVE12a
sí és un rapero/
i després també
(...>3)
xandall i gorra
o:
o coses aquestes\

JOVE2
K: i t'agrada el teu institut o-
N: bueno si-
si: està bé\
K: @@@

M: més agradable l'ambient que d' Arenys de Munt a Arenys de Mar-
a mi m'agrada més-
l'ambient que aquí- (.0,8)
allà\
N: molt:-
M: perquè és el cole de pijos, podríem dir,
no és privat, però:::
és concertat, mig mig-
K: mh-
M: {(F)pijas}

JOVE12a
A: la gent no vol veure les notícies
perquè diguin el món és guai/
sinó per {(E)patir}\

JOVE7
B: Nova York me raya/
és ciutat/
perquè té de tot-
molt xulo/

Aquests exemples només presenten una petita llista dels adjectius i substantius qualificadors que formen part del corpus. És evident que, els autèntics anglicismes, només els trobem a la part dels mitjans de comunicació. A més a més, a diferència dels termes tècnics, aquests anglicismes apareixen destacats en cursiva o entre cometes o, a la televisió, marcats per l'entonació (*rapper*, TELE38). En tota la part juvenil del corpus la quantitat d'anglicismes és molt reduïda, només trobem una entrada del lexema *cool*. En formes com *rapero* (JOVE12a) es transllueix la influència anglesa, però és, sens dubte, un préstec indirecte, és a dir un anglicisme que va arribar al català mitjançant el castellà. Aquest fenomen passa molt sovint perquè «la realitat del món i les innovacions arriben a la llengua subordinada passades pel tamís de la llengua dominant, en forma de manlleus i calcs [...]» (Boix/Vila 1998: 202), o dit més clarament: en el cas català, bona part dels manlleus —sobretot anglicismes i gallicismes, i també d'altres llengües— ens vénen via l'espanyol» (Bibiloni 1998: 229).

El que en els exemples i en tota la part del corpus del llenguatge juvenil surt amb una freqüència molt més elevada que en el llenguatge dels mitjans de comunicació són els castellanismes i els manlleus del castellà, fonètica o gràficament adaptats al català. Són molt poques les formes manllevades del castellà que es troben en totes dues parts del corpus:

PREM14
Però, oi que estem *guapos*?

JOVE19
A: és *guapa*-
la reacció/

TELE11
t'has convertit en un *gilipollas* integral

JOVE4
A: [i a més-]
que la tele és *gilipollas*\

És evident la diferència existent entre el llenguatge dels mitjans de comunicació (1) i dels joves (2):

- 1) Tenen una preferència pels anglicismes o manlleus/calcs de l'anglès en tot allò que forma part d'un llenguatge més aviat tècnic. Són anglicismes considerats 'necessaris' per adaptar al català nous conceptes de la tècnica i de les ciències o, simplement, formes amb un cert prestigi (cf. Termcat 1990; Alzugaray Aguirre 1983, Fernández-Sevilla 1982). Al mateix temps, hi ha tendència a reduir al mínim els préstecs del castellà.
- 2) Utilitzen relativament pocs anglicismes, només alguns de temes tècnics. En canvi, surten molts castellanismes o manlleus/calcs dels castellà en certes àrees, aquí les emocions i valors.

El mateix fenomen es manifesta de manera molt marcada en un altre àmbit del llenguatge general: els marcadors pragmàtics com *vale* o *bueno*, que tenen funció de reformuladors o de marcadors conversacionals. Aquí també la fre-

qüència d'ús en les dues parts del corpus és molt distinta (*vale* 5:51; *bueno* 20:120 entrades; cf. Wieland 2006c).

5. CONCLUSIÓ

Sospesant els exemples que hem mostrat, ens podríem preguntar si el llenguatge juvenil tal com es presenta està canviant o amenaçant la llengua estàndard? Sempre s'ha parlat del llenguatge juvenil com a signe de decadència de la llengua; encara avui aquesta idea és bastant estesa (cf. Salvanyà 2003). I això, malgrat que els mitjans de comunicació, com una de les entitats centrals que representen i defensen la llengua estàndard (cf. Bassols 1997; Wieland 2006c), òbviament no tinguin la mateixa tendència que el jove respecte a la introducció d'un nombre exorbitant d'estrangerismes i de 'barbarismes' —en el sentit de *préstecs* del castellà. Per què, doncs aquesta 'por'?

La resposta al problema té dues cares. Resideix d'una banda en el punt de referència que tenim de la integració d'estrangerismes al català estàndard i, de l'altra, en la definició de què és el llenguatge juvenil. Barri i Masats comenta el problema del punt de referència de la manera següent:

Un punt de referència [...] ha estat el fet que un element lèxic d'una altra llengua figurei en el diccionari general (i normatiu). Fet que, d'altra banda, tampoc no pot ser considerat fora d'un context temporal i social. Temporal en la mesura que la incorporació de mots en un diccionari no pot mantenir el ritme d'incorporació de neologismes —de forma o d'ús— en la llengua. Social, perquè els canvis produïts en la societat queden també reflectits en la confecció d'un diccionari d'aquestes característiques: canvis en la moda, en els costums o en la consideració de mots tabú. (1999: 52)

En el cas dels anglicismes i dels castellanismes, amb les diferents fases d'assimilació al català, es fa notar una diferència molt concreta. Gairebé totes les formes angleses que es troben en el corpus estan presents en els diccionaris normatius i/o especialitzats perquè són considerades 'necessàries'. Dels castellanismes o manlleus/calcs del castellà aquí esmentats o presents en tot el corpus, només ha pogut entrar una part als diccionaris normatius i, si bé hi són, la majoria estan marcats com 'barbarismes', com formes que s'han d'evitar per parlar correctament.

Respecte al llenguatge juvenil, encara avui la recerca en aquest camp es limita a fer reculls lexicogràfics d'expressions no estàndard i no considera aquesta varietat de la llengua a tots els seus nivells lingüístics.

Els darrers deu anys hi ha hagut, però, un canvi de perspectiva en la investigació sobre el llenguatge juvenil, sobretot per part de la lingüística anglesa i alemanya (cf. Augenstein 1998:13; Neuland 2001, Zimmermann 2004) i també en un treball important de la lingüística catalana (cf. Pujolar 1997). Avui es té més en compte l'anomenada perspectiva 'ingroup', és a dir, es mira més aviat

com parlen els joves entre ells. Els aspectes importants d'aquesta recerca són sempre els objectius amb els quals el jovent mateix fa servir el seu llenguatge. Avui en dia el primer objectiu observat no és tant l'ús del llenguatge juvenil com a forma de protesta contra el llenguatge i el món dels adults, sinó que presideix un objectiu lúdic, és a dir les experiències creatives que fan els joves amb la seva pròpia competència lingüística a tots els nivells. Segons aquesta perspectiva el llenguatge juvenil es considera un estil de parla subcultural.

En aquest estil es considera que cada element lingüístic té una funció d'identificació dins del grup juvenil en el qual s'enuncia. Totes les formes d'expressió lingüística del jovent estan estretament relacionades amb el seu món juvenil i tenen la funció especial de distingir-se socialment del món dels adults a fi de trobar una forma pròpia d'expressió. Aquesta funció de distinció s'evidencia en formes bastant recents de comunicació, utilitzada amb una freqüència molt elevada per la gent jove: els missatges als telèfons mòbils. Aquí es fa present una creativitat lingüística que, a molts, els 'fa una mica por' per trobar-se tan allunyada de l'estàndard, però que, en el fons, només representa el gust dels joves de jugar creativament amb la seva llengua (cf. Wieland 2006a).

Aquesta creativitat que fan servir resideix en «[la] utilización del código y subversión del mismo; reconocimiento y transgresión de la norma; creatividad gobernada por las reglas y creatividad que cambia las reglas» (Fernández-Sevilla 1982: 11). És una «creativitat lingüística» que, ben segur, amb el temps aportarà alguns canvis del sistema lingüístic. Tampoc no serà, però, un nombre gaire elevat de canvis radicals per la difusió dels termes creats o manllevats pels joves. Moltes vegades només els han acceptat un o uns quants grups juvenils, però no arriben a ser coneguts o utilitzats per la gran comunitat de parlants. En aquest sentit, no s'ha de témer que el llenguatge juvenil es transformi en un 'refugi de barbarismes'. Més aviat s'hauria de considerar la creativitat lingüística que demostren els joves en català el senyal d'un ús vital de la seva llengua.

KATHARINA WIELAND
Humboldt-Universität zu Berlin

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALZUGARAY AGUIRRE 1983: Juan José Alzugaray Aguirre, *Extranjerismos en los espectáculos*, Barcelona, Editorial Hispano-Europea.
- ANDROUTSOPOULOS 2003: Jannis Androustopoulos, «Jugendliche Schreibstile in der Netzkommunikation: zwei Gästebücher im Vergleich», dins Eva Neuland (ed.), *Jugendsprachen – Spiegel der Zeit*, Frankfurt am Main, Peter Lang.
- AUGENSTEIN 1998: Susanne Augenstein, *Funktionen von Jugendsprache*, Tübingen, Niemayer.
- Avui 1997: Avui (ed.), *Llibre d'estil*, Barcelona, Editorial Empúries.

- BARRI I MASATS 1999: Montserrat Barri i Masats, *Aportació a l'estudi dels gallicismes del català*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.
- BASSOLS 1997: Margarida Bassols *et al.* (eds.), *La llengua de TV3*. Barcelona, Editorial Empúries.
- BENTANACHS SANZ: Jaume Bentanachs Sanz, *Recull d'argot i vocabulari popular catalans*, Barcelona, Televisió de Catalunya, glossari no publicat.
- BIBILONI 1998: Gabriel Bibiloni, «Variació i estàndard», *Caplletra, Revista Internacional de Filologia*, 25, 163-172.
- BOIX/VILA 1998: Emili Boix / Francesc Xavier Vila, *Sociolingüística de la llengua catalana*, Barcelona, Editorial Ariel.
- BRUGUERA 1985: Jordi Bruguera, *Història del lèxic català*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- DE TERA 2001: Gina de Tera, *Recull lexicogràfic de català col·loquial*, Barcelona, Universitat de Barcelona, treball no publicat.
- DIETRICH/GECKELER 1990: Wolf Dietrich / Horst Geckeler, *Einführung in die spanische Sprachwissenschaft*, Berlín, Erich Schmidt Verlag.
- EHMANN 1996: Hermann Ehmman, *Oberaffengeil. Neues Lexikon der Jugendsprache*, Munic, C.H. Beck.
- Enciclopèdia Catalana 1998: Enciclopèdia Catalana (ed.), *Diccionari de paraules noves. Neologismes recollits a la premsa*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- FERNÁNDEZ-SEVILLA 1982: Julio Fernández-Sevilla, *Neología y neologismo en español contemporáneo*, Granada, Editorial Don Quijote.
- GIVANEL 1919: J. Givanel i Mas, «Notes per a un vocabulari d'argot barceloní», *Bulletí de Dialectologia Catalana*, XII, 11-68.
- GLÜCK 2000: Helmut Glück (ed.), *Metzler Lexikon Sprache*, Stuttgart, J. B. Metzlersche Verlagsbuchhandlung.
- DIEC 1995: Institut d'Estudis Catalans (ed.): *Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona, <http://pdl.iecat.net/entrada/diec.asp>.
- DIC62 2000: Lluís López del Castillo (ed.): *Gran Diccionari 62 de la llengua catalana*, Barcelona, Edicions 62.
- MARÍ 1998: Isidor Marí, «Variació diafàsica i diastràtica: registres i sociolectes», dins Miquel Àngel Pradilla (ed.), *Ecosistema comunicatiu. Llengua i variació*, Benicarló, Edicions Alambor, 47-57.
- NEULAND 2001: Eva Neuland, «Subkulturelle Stile. Tendenzen der Substandardisierung in der deutschen Gegenwartssprache am Beispiel der Quersprachigkeit von Jugendlichen», dins Günther List / Gundula List (eds.): *Quersprachigkeit. Zum transkulturellen Registergebrauch in Laut- und Gebärdensprache*, Tübingen, Stauffenburg, 201-217.
- PAYRATÓ 1984: Lluís Payrató, «Barbarismes, manlleus i interferències. Sobre la terminologia dels contactes interlingüístics», *Els Marges. Revista de Llengua i Literatura*, 32, Barcelona, Curial Edicions Catalanes, 45-58.
- POMARES 1997: Joaquim Pomares, *Diccionari del català popular i d'argot*, Barcelona, Edicions 62.
- PUJOLAR 1997: Joan Pujolar, *De què vas, tio?*, Barcelona, Editorial Empúries.
- RIQUELME 1998: Jesucristo Riquelme 1998, *Anglismos y anglicismos: buéspedes de la lengua*, Alacant, Editorial Aguaclara.
- DSL 2001: Francesc Ruiz *et al.* (ed.), *Diccionari de Sociolingüística*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.

- SALVANYÀ 2003: Jaume Salvanyà, «L'argot i els mitjans de comunicació del Grup Flaix», *Llengua i Ús. Revista Técnica de Política Lingüística*, 27, 26-28.
- SCHMIDT-RADEFELDT 1995: Jürgen Schmidt-Radefeldt, «Adaptionsphänomene der Anglizismen. Zur Konvergenz und Divergenz in romanischen Sprachen», dins Wolfgang Dahmen *et alii* (eds.), *Konvergenz und Divergenz in den romanischen Sprachen, Romanistisches Kolloquium VIII*, Tübingen, Narr, 191-203.
- SINNER 2004: Carsten Sinner, *El castellano de Cataluña: Aspectos cualitativos y cuantitativos*, Tübingen, Niemeyer.
- TERMCAT 1992: Termcat (ed.), *Formació del plural dels manlleus*, Barcelona, <http://www.termcat.net/criteris/crit4.pdf>.
- TERMCAT 2001a: Termcat (ed.), *Nou Diccionari de neologismes*, Barcelona, Edicions 62.
- TERMCAT 2001b: Termcat (ed.), *Diccionari d'Internet*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- TERMCAT 2005: Termcat (ed.): *Manlleus i calcs lingüístics en terminologia*, Barcelona, <http://www.termcat.net/productes/documents/manlleuscalcs.pdf>.
- THIELEMANN 2002: Werner Thielemann, «Lexikalische Migranten diesseits und jenseits des Atlantik: Zur Aufnahme anglo-amerikanischen Lehnsgutes ins Portugiesische», dins Sybille Große / Axel Schönberger (eds.), *Ex oriente lux. Festschrift für Eberhard Gärtner zu seinem 60. Geburtstag*, Frankfurt am Main, Valentia, 409-432.
- TORRES 2003: Marta Torres, «La llengua catalana en la comunicació a Internet: qüestió de codis», *Llengua i Ús. Revista Técnica de Política Lingüística*, 26, 77-82.
- TORRES/PAYRATÓ 2001: Marta Torres / Lluís Payrató, «El català dels joves en els xats, correus electrònics i missatges a mòbils: una nova varietat col·loquial?», dins Institut Internuniversitari de Filologia Valenciana (ed.), *Actes del I Congrés Internacional Llengua, societat, ensenyament. Alacant, 8-10 de novembre 2000*, València, Symposia Philologica, <http://www.softcatala.org/articles/article04.htm>.
- WIELAND 2006a: Katharina Wieland, «Bidirektionale Grenzüberschreitungen – Jugendsprache in modernen Kommunikationsmedien zwischen Katalanisch und Spanisch», dins Thorsten König *et al.* (eds.), *Rand-Betrachtungen. Beiträge zum 21. Forum Junge Romanistik Dresden 2005*, Bonn, Romanistischer Verlag, 133-147.
- WIELAND 2006b: Katharina Wieland, «Transgresiones lingüísticas bidireccionales – El lenguaje juvenil entre el castellano y el catalán», dins Carsten Sinner / Andreas Wesch (eds.), *El castellano en las tierras de habla catalana*, en premsa.
- WIELAND 2006c: Katharina Wieland, «Els mitjans de comunicació catalans i la seva representació de la varietat diafàsica juvenil – desenvolupaments, dependències recíproques i conflictes normatius», *Comunicació en el 20è col·loqui germano-català a Tübingen*, febrer 2006, en premsa.
- WIELAND 2006d: Katharina Wieland, «Jugendsprache in Barcelona und ihre Darstellung in den Kommunikationsmedien - Eine Untersuchung zum Katalanischen im Spannungsfeld zwischen normalisiertem und autonomem Sprachgebrauch», tesi doctoral presentada a la Universitat Humboldt de Berlín, <https://medienportal.hu-berlin.de>.
- Zimmermann 2004: Klaus Zimmermann, «Äquivalenzgrade der Übersetzung von jugendsprachlichen Texten und die Möglichkeiten der kontrastiven lexikographischen Erfassung der Jugendsprache (am Beispiel des Deutschen und Portugiesischen)», dins Annette Endruschat / Axel Schönberger (eds.), *Übersetzung und Übersetzen aus dem und ins Portugiesische*, Frankfurt am Main, Domus Editoria Europaea, 23-57.

